

**BEVÁNDORLÁSI ÉS ÁLLAMPOLGÁRSÁGI
HIVATAL**

Iktatószám: 106-Ji-21110/ 5 /2013.

**Dr. Pardavi Márta úrnő részére,
társelnök**

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

Budapest

Tisztelt Társelnök Asszony!

Hivatkozással a Magyar Helsinki Bizottság 2013. július 18-19-én a békéscsabai Menekültügyi Őrzött Befogadó Központban (a továbbiakban: őrzött befogadó központ), valamint a Nagyfai Ideiglenes Befogadó Állomáson (a továbbiakban: befogadó állomás) tett látogatásáról készült jelentésre az alábbi észrevételeket teszem:

A Békéscsaba Menekültügyi Őrzött Befogadó Központtal kapcsolatos észrevételek:

1. A menekültügyi őrizet elrendelésének gyakorlatával kapcsolatos kérdéseket a Bizottság, olyan munkatársainknak tette fel, akik közvetlenül nem vesznek részt a döntéshozatali eljárásban, az őrizet elrendelésében (őrzött befogadó központ vezető, telephely vezető), így arra vonatkozóan konkrét információval nem rendelkeztek. Hangsúlyozni kívánom, hogy a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) menekültügyi hatósága menekültügyi őrizetet a hatályos jogszabályok alapján, egyedi mérlegelést követően csak akkor rendel el, ha annak célja a rendelkezésre állást biztosító más intézkedés alkalmazásával nem biztosítható. Az őrizet elrendelésével kapcsolatos belső iránymutató nem létezik. Tekintettel arra, hogy az őrizet elrendelésének az indokait az erre vonatkozó határozat tartalmazza, ennek megfelelően nem merülhet fel olyan eset, hogy az ügyfél nem tudja, mi miatt vették őrizetbe. Álláspontom szerint az a körülmény, hogy az azonos csoportban érkezők egy része őrizetbe kerül, míg mások nyitott körülmények között kerülnek elhelyezésre, épp annak a bizonyítéka, hogy a hatóság egyéni mérlegelést folytat le valamennyi ügyben.

Kiskorú gyermekkel rendelkező család esetén eddig összesen egy alkalommal (a jelentésben említett koszovói család esetén), kizárólag végső intézkedésként került elrendelésre a menekültügyi őrizet, mely során a Hivatal természetesen vizsgálta a gyermek mindenek felett álló érdekét.

A gyermekek étkeztetésére és ruházattal történő ellátására vonatkozó észrevételre reagálva megjegyzem, hogy a befogadó központ a 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet 9. § (2) bekezdése alapján naponta, emelt étkezési normával biztosít tejterméket és gyümölcsöt a gyermekek részére, ezen kívül az életkoruknak megfelelő ruházat és játék is rendelkezésre áll.

Az őrizetben lévők tájékoztatásával kapcsolatban megjegyzem, hogy a menekültügyi eljárásról az őrizetbe vétel során tolmács útján, szóban kapnak tájékoztatást a kérelmezők. Az őrzött befogadó központban anyanyelvükre vagy az általuk értett nyelvre lefordított írásbeli tájékoztatót is kapnak a menekültügyi eljárásról, a menekültügyi őrizetről, jogaikról és kötelezettségeikről. Ezen túlmenően a menekültügyi hatóság naponta tart ügyfélfogadást a menekültügyi őrizetben lévő kérelmezők részére, melynek során problémáikra, kérdéseikre választ kapnak.

2. A kérelmezőknek gondoskodniuk kell az általuk használt lakóhelyiség tisztán tartásáról, az ehhez szükséges takarító eszközöket és tisztítószerket az őrzött befogadó központ folyamatosan biztosítja. A kiadott tisztítószer Magyarországon kereskedelmi forgalomba kerülő termékek, így azok minősége megfelel a vonatkozó előírásoknak.

A 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet - a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről - 4. számú mellékletében meghatározottak szerint az őrzött befogadó központban (a korábbi jogelőd szerv objektumában) negyedévente végrehajtásra kerül a csótányok irtása. Utoljára a Bizottság látogatása előtt két nappal volt vegyszeres védekezés, de a jelentésben is említett Ramadánra való tekintettel engedélyezésre került az élelmiszerek felvitele a lakószobákba, így ebben az időszakban folyamatos a kártevők élelmiszer utánpótlása és ezáltal a gyors szaporodása is.

3. A rekreációs, szabadidős tevékenységgel kapcsolatos tájékoztatom, hogy valamennyi sportolási lehetőség - így a pingpong asztal is - egész nap folyamatosan az elhelyezettek rendelkezésére áll, az csak az éjszakai időszakban kerül elzárásra. A televíziós csatornák számát és a programok nyelvét illetően tájékoztatom, hogy az őrzött befogadó központban olyan parabola antenna áll rendelkezésre, amellyel három műhold idegen nyelvű adásai foghatóak. Előfordulnak technikai problémák, melyek elhárítását követően nem csak a jelentésben említett három csatorna fogható.

4. A 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet 26. szakaszában foglaltak alapján az őrzött befogadó központban a kérelmezők orvosi ellátása folyamatosan biztosított. Az őrzött befogadó központban 4 fő orvossal került sor szerződéskötésre, közülük egy gyermekorvosi szakvizsgával is rendelkezik, illetve egy pszichiáter szakorvos a Cordelia Alapítvány támogatásával áll rendelkezésre. A naponta biztosított orvosi ellátásról az elhelyezettek tájékoztatást kapnak, a rendelés megkezdésére szóban (hangosbemondó útján) hívjuk fel a kérelmezők figyelmét, ha szükséges az érintett beteget a rendelésre felkísérjük.

Az egyes esetekre kitérve megjegyzem, hogy a koszovói állampolgár (Haliti Nehat) esetében a pszichiáter vizsgálata megtörtént, nevezett részére gyógyszeres kezelés került elrendelésre. A pszichiáter hetente egy alkalommal rendel a befogadó központban és a következő rendelésre ismételtlen behívásra kerül. Benabdi Zia tunéziai állampolgár esetében pedig intézkedés történt, hogy behívásra kerüljön a következő pszichiátriai rendelésre. Shahzad Mohammed pakisztáni állampolgár esetében is megtörtént az orvosi vizsgálat, azonban a gyógyszereit nem vette át, a terápiát nem fejezte be.

Az egészségügyi ellátást biztosító személyzet sok esetben arról tájékoztatja az őrzött befogadó központ vezetését, hogy az elhelyezettek az előírt gyógyszerekért felhívásra sem jelentkeznek, illetve az előírt terápiát nem tartják be.

5. A tisztálkodáshoz és a személyi higiéniához szükséges eszközöket, tisztálkodási szereket a vonatkozó belső normában foglaltak szerint az őrzött befogadó központ biztosítja. Az elhelyezettek számára kiosztott samponnal kapcsolatban tájékoztatom, hogy a Bizottság jelzése alapján új beszállítótól került megrendelésre a sampon, bár a korábban biztosított is kereskedelmi forgalomban kapható termék volt. A borotválkozásra biztosított időtartam növelésére (30 perc helyett 45 perc) az intézkedést megtettem.

Az ágyneműk cseréjére - a létesítmény belső szabályzatában foglaltak szerint – 15 naponta kerül sor, amely minden alkalommal meg is történik. A szociális asszisztensek írásos nyilvántartást vezetnek a kiadott ágyneműkről és a tisztálkodási eszközökről.

A kimosott ruhaneműk szárítása érdekében az udvaron jelenleg is található szárítókötél, de további lehetőséget is biztosítunk az elhelyezettek részére, az épületen belül több helyen szárító állvány is felállításra került.

6. A Hivatal a szociális munkások kiválasztás során nagy súlyt helyez arra, hogy elsődlegesen nyelvismerettel rendelkező munkatársak kerüljenek felvételre, illetőleg olyan személyiségjegyekkel rendelkezzenek, amely alkalmassá teszi őket a multikulturális gondolkodásra. Így olyan munkatársak kerültek felvételre, akik legalább egy világnyelven társalgási szinten beszélnek, sőt vannak olyan munkatársaink is, akik anyanyelvi szinten beszélnek arab, vagy szerb nyelven is. Az elhelyezettekkel történő minél jobb kommunikáció érdekében a munkacsoportok is úgy kerülnek kialakításra, hogy minden csoportba kerüljön már több éves szakmai gyakorlattal rendelkező munkatárs, aki megfelelő nyelvismerettel rendelkezik ahhoz, hogy segítséget tudjon nyújtani az új kollégák számára, amennyiben szükséges.

A szociális asszisztensek kiválasztására a végrehajtandó feladatok (pl.: letétkezelés, internet-használat stb.), figyelembe vételével került sor, így az adott területen már szakmai gyakorlattal rendelkező munkatársak kerültek felvételre annak érdekében, hogy az őrizetben lévő személyek számára biztosítani tudjuk a napirendben biztosított lehetőségek azonnali igénybevételét.

7. Az étkezéssel kapcsolatos felvetések vizsgálata során megállapítottuk, hogy az élelmezésért felelős munkatársaink eleget tettek a jogszabályban meghatározottaknak mind az étkeztetés gyakorisága, mind a meghatározott energiatartalom biztosítása tekintetében. Intézkedtem azonban annak soron kívüli vizsgálatára, hogy a rendelkezésre álló élelmezési alapszabványból van-e mód további „javításra” és energiatartalom növelésre.

Jelenleg az épület minden szintjén került elhelyezésre hűtőszekrény az élelmiszerek tárolására, hűtésére. Az élelmiszerek biztonságos délutáni kiosztásának lehetőségét is vizsgálja a Hivatal, és a konyha munkaszervezése ennek függvényében átalakítható a jövőben a Ramadan idejére.

Az elhelyezettek részéről, a kávéautomata használatával kapcsolatban megfogalmazott igény kielégítése érdekében jelenleg vizsgálja a Hivatal annak lehetőségét, hogy ún. tantuszos gépek üzembe helyezhetőek-e, tekintettel arra, hogy a menekültügyi őrizetes nem tarthat magánál fizetőeszközt.

8. A szobaellenőrzést napirend szerint naponta egy alkalommal végzik a szociális asszisztensek, és csak az elmúlt időszakban bekövetkezett rendkívüli események (szökés és

tömeges szökés) miatt került sor további létszámellenőrzésre. A nyomkövető szolgálati kutya alkalmazását a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság rendelte el, szintén a 2013. július 15-i eseményt (tömeges szökés) követően.

9. A jelzett rasszista megjegyzésekkel kapcsolatban írásos vagy szóbeli panasz nem érkezett az őrzött befogadó központ vezetéséhez. Ezzel kapcsolatban azonban folyamatosan felhívjuk a munkatársak figyelmét arra, hogy az ilyen tartalmú megnyilvánulás összeegyeztethetetlen a közszolgálatlalt és a közalkalmazotti jogviszony azonnali, indokolás nélküli megszüntetése mellett egyéb komoly jogkövetkezményei is lehetnek. A szociális munkások és asszisztensek részére pedig a Hivatal által megtartott felkészítés mellett az őrzött befogadó központ további interkulturális képzéseket is tervez.

A Nagyfai Ideiglenes Befogadó Állomással kapcsolatos észrevételek:

1. A befogadó állomáson árusító mobil bolt működése több alkalommal is ellenőrzésre került. Legutóbb - 2013. augusztus 01-én - a Befogadó Állomás igazgatója személyesen ellenőrizte a kérdéses euro árfolyamot. Ezen a napon a bolt az eurót 285 forintért (a MOL benzinkút 284 forintért), a dollárt pedig 215 forintért váltotta. A váltási összegek jól látható helyen, a boltban kifüggesztésre is kerültek. A bolt a korábbi ellenőrzések alkalmával is a kiskereskedelemben elfogadott normáknak megfelelő árfolyamon váltotta a valutákat.

2. A befogadó állomás rendelkezik a legszükségesebb ruházati anyagokkal, amelyeket az elhelyezettek részére kerül biztosításra. A befogadó állomás közel két hónapos működése során, eddig két alkalommal került sor rovarirtásra és amennyiben szükséges további irtást is megrendelünk.

Budapest, 2013. augusztus 22.

Készült: 1 példányban
Kapja: 1 pld. - címzett (email útján)
1 pld. - irattár